

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

VECHTSTREEK
VENEN⁺

DE KLAROEEN

MEER DAN BASISONDERWIJS

DE 5 STAPPEN VAN DE MELDCODE

Stap 1

Breng signalen in kaart: Signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld

- Observeer
- Onderzoek naar onderbouwing
- Gesprek met ouders: delen van de zorg

Stap 2 collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van AMK

Stap 3 Gesprek met ouders: delen van de zorg

Stap 4

Weeg aard en ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Stap 5a Hulp organiseren of stap 5b Melden

Stap 5a Hulp organiseren en effecten volgen

- Bespreek uw zorgen met de ouder
- Organiseer hulp voor ouder en leerling.
- Monitor of ouder en leerling die hulp ook krijgen
- Volg de leerling

Stap 5b Melden bij Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

TOELICHTING BIJ DE STAPPEN

Stap 1

Breng signalen in kaart: Signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld

- Observeer
- Onderzoek naar onderbouwing
- Gesprek met ouders: delen van de zorg

Toelichting bij dossiervorming:

Het is van belang dat de volgende gegevens worden vast gelegd in het leerling-dossier:

Vermeld altijd

- *datum, plaats, situatie en aanwezigen betreffende de signalen die je ziet, hoort, kortom: wanneer, waar, wie ?*
- *signalen die duidelijk maken welke zorgen worden gezien, gehoord of geroken (dit gezien vanuit leerkracht/klassenassistent/intern begeleider/schoolmaatschappelijk werk/iedereen die met het kind werkt*
- *signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten (blauwe plekken, verhalen waar kinderen mee op school komen, gedragingen etc.)*
- *de contacten die er zijn geweest over de signalen. (Is het met ouders besproken, door wie, wat was de reactie, eventueel overleg met SMW of IB)*
- *Stappen die er worden gezet naar aanleiding hiervan?*
- *De afwegingen en besluiten die genomen worden moeten worden genoteerd (verslag BC) of in lopende zaken in Parnassys.*
- *Vervolgaantekeningen over het verloop van alle contacten.*

De signalen moeten zo feitelijk mogelijk worden opgeschreven. Dit om te voorkomen dat we dingen zelf gaan invullen. Ieder heeft zijn eigen achtergrond en komaf en we zijn allemaal geneigd door een gekleurde bril te kijken.

Er moet uitdrukkelijk worden vermeld of het over feiten gaat of over hypothesen of veronderstellingen. Ook moet later worden aangegeven of deze worden bevestigd of juist ontkracht.

Er moet altijd een bron worden vermeld als er informatie komt die van derden afkomstig is (bijvoorbeeld een familielid, taxichauffeur, etc).

Leg diagnoses allen vast als ze zijn gesteld door een medewerker die hierin geschoold is.

Stap 2 collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van AMK

Toelichting

vraag advies aan een deskundige collega, aandachtsfunctionaris, BC of BJZ/AMK en/of StichtingHuiselijkGeweld

Collegiale consultatie is van groot belang om oordelen niet eenzijdig te laten zijn.

Als we er dan vervolgens niet uitkomen kunnen AMK medewerkers meedenken of de zorgen terecht zijn en zij kunnen ook tips en adviezen geven. Zorgvuldig handelen vereist dat je nagaat of je advies aan het AMK moet vragen.

Noodsituatie

Bij acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling of een gezinslid onmiddellijk moet worden beschermd. Als na advies bij het Advies en meldpunt kindermishandeling blijkt dat op basis van de signalen onmiddellijke actie is geboden, dan kun je zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. (bij eengerelateerd geweld en genitale verminkingen altijd spoed amk)

Wie kan hierbij worden ingeschakeld:

- Spoedeisende Zorg Bureau Jeugdzorg telf. 0900-400 55 55
- Politie

Stap 3 Gesprek met ouders: delen van de zorg

Toelichting: Wat in het belang is van dit gesprek:

- 1) *Leg de ouder het doel uit van het gesprek (zorgen over het kind)*
- 2) *Beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan (feiten dus niet ingekleurd, vooral het laatste is erg belangrijk).*
- 3) *Nodig de ouders uit om hierop een reactie te geven (vragen als: herkent u deze waarnemingen, hoe is de leerling thuis, hoe reageert de ouder hierop, hoe gaat opvoeden thuis, hoe gaat de ontwikkeling van de leerling en wat vinden ouders hiervan, hoe ervaart de ouder de rol van opvoeder/ouder?)*
- 4) *Kom pas na de reactie van ouders zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van wat jezelf hebt gezien, gehoord en waargenomen. (bij eengerelateerd geweld en genitale verminkingen altijd spoed amk.)*
- 5) *Leg het gesprek schriftelijk vast en laat het indien mogelijk ondertekenen (als dit niet wordt gewenst kan een niet getekend gespreksverslag worden gegeven).*

Als de zorgen herkend worden door ouders kan samen gezocht worden naar een oplossing (inschakelen van hulp, handelingsadviezen voor thuis en in de klas)

Het is ook mogelijk dat de zorgen een andere oorzaak hebben. Als dit duidelijk is kan het traject worden afgesloten. De ouders en leerling kunnen dan binnen de zorgstructuur binnen of buiten school verder worden begeleid (je kunt hierbij denken aan ingrijpende gebeurtenissen zoals ernstige ziekte, overlijden etc.)

Signalen hoeven niet met ouders besproken te worden als de veiligheid van de ouder, van jezelf of van het kind of een ander in het geding is; of als er een goede reden is te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de school zal verlaten.

In deze situaties kan een AMK melding worden gedaan zonder dat ouders hiervan tevoren op de hoogte te brengen!

Voor het vragen van een advies hoeft dit niet, Dit kan altijd anoniem (op naam van adviesvrager wordt een vermelding gemaakt bij het AMK zodat het wel is terug te vinden).

Stap 4

Weeg aard en ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Toelichting:

Afwegen gebeurt op basis van:

- Signalen
- Ingewonnen advies
- Gesprek met ouders
- Het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling

Op school beschikken wij niet over een risico taxatie instrument.

Het met elkaar overleggen in aanwezigheid van de jeugdarts biedt voldoende aanknopingspunten om hier op de goede manier mee om te gaan.

Bij twijfel kan altijd contact worden opgenomen met Advies en Meldpunt Kindermishandeling.

De verslaglegging die we aan het begin in stap 1 hebben genoemd is van groot belang bij het in kaart brengen van de signalen.

Over het algemeen kan worden gesteld: als je het hebt besproken en alle disciplines hebben hier naar gekeken, dan kan tot een eenduidig oordeel worden gekomen.

Stap 5a Hulp organiseren of stap 5b Melden

Stap 5a Hulp organiseren en effecten volgen

- Bespreek uw zorgen met de ouder
- Organiseer hulp voor ouder en leerling.
- Monitor of ouder en leerling die hulp ook krijgen
- Volg de leerling

Stap 5b Melden bij Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

*Toelichting: Als je de leerling **niet voldoende** tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling kunt beschermen, of je **twijfelt** eraan of je hiertegen voldoende bescherming kunt bieden dan:*

- Meld het vermoeden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, schriftelijk
- Sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die vermeld wordt (ook) van anderen afkomstig is.
- Overleg bij de melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling wat je **na** de melding binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden op school **zelf** nog kan doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen (dit zal voor ons als school vaak beperkt zijn, alleen onder schooltijd. De schoolvakanties hebben wij eveneens geen zicht op de situatie).

Wat van groot belang is, dat de melding vooraf (voor insturen naar het AMK) met de ouders wordt besproken. Wanneer een leerling 12 jaar of ouder is, kun je de melding met het kind zelf bespreken.

Hierbij is van belang:

1. leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is

2. *vraag de leerling en/of ouder uitdrukkelijk om een reactie. Hiernaar wordt in het meldingsformulier gevraagd.*
3. *In geval van bezwaren van de leerling en/of ouder, overleg op welke wijze je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren en leg deze in het meldingsdocument vast (bijvoorbeeld: reactie van ouder(s:) er is maar één keer een klap uitgedeeld of dit verzint mijn kind maar).*
4. *Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in de afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daar tegen te beschermen (voorbeeld: angst voor eerderelateerd geweld)*
5. *Doe een melding indien naar je oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.*

Je kunt afzien van contacten met de leerling en/of ouder over de zorgmelding als:

- *Als de veiligheid van de leerling die van jezelf of die van een ander in het geding is of*
- *Als je een goede reden hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of ouder daardoor het contact met school/contactpersoon uit school zal verbreken.*

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Ineke de Bruin
C.B.S. De Klaroen
Maarssen Tienhoven
September 2013

2008 wetsvoorstel:

organisaties en zelfstandige beroepsoefenaars (in het kader van de kwaliteitszorg) de plicht opgelegd om een meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling

medio 2013:
meldcode op scholen verplicht!

Doel van deze meldcode:

Beroepskrachten te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De meldcode bevat een stappenplan.
De meldcode maakt je duidelijk wat ervan je verwacht wordt.

Door de meldcode in te voeren hopen we op een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling!

Inspectie wil zien dat wij een meldcode op school hebben en dat we die allemaal kennen.

En of wij ons voldoende hebben ingespannen om de meldcode te laten werken (ook d.m.v. scholing)

Het stappenplan gaat ervan uit dat de beroepskracht en het kind regelmatig contact met elkaar hebben.

Bij vermoedens:
stappenplan volgen
eventueel verwijzing in de VIR (verwijs index risicovolle kinderen)

Stap 1:
HET IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN

- observeer
- onderzoek naar onderbouwing
- gesprek met ouders: delen van de zorg

DOSSIERVORMING

Stap 2:

Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of Steunpunt Huiselijk Geweld

ALTIJD overleggen met Interne begeleider/directie

Stap 3:

Gesprek met de ouders/delen van de zorg.

Soms na dit gesprek: vervolgstappen niet meer nodig.

Soms een gesprek niet mogelijk: veiligheid is in het geding (die van ons of van het kind).

Stap 4:

Weeg aard en ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Afwegen gebeurt op basis van:

- signalen
- ingewonnen advies
- gesprek met ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling

Stap 5a:

hulp organiseren en effecten volgen

OF

Stap 5b:

melden bij AMK (schriftelijk, daar zijn formulieren voor)

Vooraf met de ouders bespreken dat je een melding doet. Reactie van ouders vermelden in het formulier.

Wat kan AMK doen?

- Hulp organiseren
- Raad voor de kindbescherming
- Bureau Jeugdzorg
- Aangifte doen bij de politie

Wanneer het beroepsgeheim wordt doorbroken.

- Zorgvuldigheid zal getoetst worden
- Collegiale consultatie
- Raadpleging Steunpunt Huiselijk Geweld of AMK
- Dossiervorming
- Zorgvuldige en concrete afweging van belangen
- Hebben we ons ingespannen om toestemming te vragen

Belangrijke site:

<http://onderwijsutrecht.handelingsprotocol.nl/>

Definitie van Kindermishandeling

Definitie kindermishandeling

Definitie in het kort:

Kindermishandeling is het doen en laten van ouders, of anderen in soortgelijke positie ten opzichte van een kind, dat een ernstige aantasting of bedreiging vormt voor de veiligheid en het welzijn van het kind (Baartman, 2010)

Kindermishandeling betreft kinderen van 0-19 jaar. Ook ongeboren baby's vallen onder de definitie.

Belangrijk: de combinatie kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

De definitie hieronder staat in de wet op de jeugdzorg (www.jeugdzorg.nl):

'Kindermishandeling is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel'

Waar ouders staat worden ook stief-, adoptie- en pleegouders bedoeld. Kinderen kunnen ook in een relatie van afhankelijkheid ten opzichte van beroepskrachten verkeren.

Het is een brede definitie. Wanneer je als professional een vermoeden van kindermishandeling hebt kan dat ook gedefinieerd worden als ernstige opvoedingsproblemen of pedagogische onmacht van ouders. Het woord op zich is niet belangrijk, de consequenties wel. De zorgen om het kind zijn reden voor actie. Ook als er geen sprake is van kindermishandeling maar bijvoorbeeld wel van ernstige opvoedingsproblemen verdienen kind en ouders steun en hulp.

Definitie Huiselijk Geweld

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd.

Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

Belangrijk: de combinatie kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen dader en slachtoffer. Uit onderzoek blijkt dat plegers de meest kwetsbare personen kiezen, als slachtoffer. Een ander kenmerk van huiselijk geweld is de omstandigheid dat dader en slachtoffer (waaronder ook minderjarige slachtoffers) desondanks - en soms noodgedwongen - blijvend deel uitmaken van elkaar's leef- en woonomgeving. Hiermee hangt samen dat huiselijk geweld vaak een stelselmatig karakter heeft en er een hoog recidiverisico is. Geweld in het gezin gaat vaak met andere problematiek gepaard, zoals spanningen tussen echtgenoten, werkloosheid of verslaving.

Toelichting

Enkele termen vragen om verduidelijking.

Geweld: aantasting van de persoonlijke integriteit in de vorm van lichamenlijk of seksueel, en/of geestelijk geweld. Het geweld kan variëren van een enkele klap, trap of schop met letsel als gevolg tot systematisch frequent en langdurig geweld met blijvend lichamenlijk letsel als gevolg.

Huiselijke kring: de dader is een (ex-)partner, gezinslid, familielid of huisvriend. Huisvrienden zijn personen die een vriendschappelijke band onderhouden met het slachtoffer of iemand uit de onmiddellijke omgeving van het slachtoffer en het slachtoffer in de huiselijke sfeer ontmoeten.

Slachtoffer(s): iemand die door de gevolgen van bepaalde handelingen of gebeurtenissen wordt getroffen.

Slachtoffers van huiselijk geweld: personen die het geweld ondergaan of ervaren, veroorzaakt door hen die tot de huiselijke kring behoren. Zoals vrouwen en mannen die door hun (ex-)partners worden mishandeld, kinderen die door hun ouders of huisvrienden worden mishandeld of misbruikt. Maar ook ouders of ouderen die door hun kinderen of verzorgenden worden mishandeld. Kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld - en niet direct het slachtoffer - worden toch aangemerkt als slachtoffers, omdat alleen al het als kind getuige zijn van vormen van geweld in huis kan leiden tot traumatische gevolgen.

Pleger of dader: iemand die een strafbaar feit pleegt, iemand die een misdrijf pleegt.

psychische verwaarlozing

Psychische verwaarlozing

De ouder/verzorger schiet doorlopend tekort in het geven van enige vorm van aandacht.

Het kind mist liefde, warmte en bescherming. Positieve aandacht is onontbeerlijk om zich geestelijk, maar ook lichamelijk, goed te kunnen ontwikkelen. Cognitieve verwaarlozing, een kind niet naar school laten gaan, is een vorm van psychische verwaarlozing.

Bij verwaarloosde kinderen kan parentificatie optreden: het kind neemt de ouderrol op zich en daarmee een te grote verantwoordelijkheid die niet past bij de leeftijd van het kind.

Seksueel misbruik

Seksueel misbruik

Het gaat bij seksueel misbruik om alle opgedrongen seksuele gedragingen van een volwassene dan wel ouder persoon/gezinslid bij een kind. In Nederland is seksueel contact met een kind jonger dan 12 jaar zonder meer strafbaar. Ook contact met een jongere tussen de 12 en 16 jaar is strafbaar maar de politie komt feitelijk alleen in actie als aangifte wordt gedaan en een klacht wordt ingediend door de jongere. Ook strafbaar is de volwassene die seksueel contact heeft met een minderjarige (beneden de 18 jaar) die afhankelijk is van hem of haar: een ouder met een kind of een docent met een leerling (Frenken 2001).

Bij seksueel misbruik is altijd sprake van de combinatie van „grooming“ en bedreiging.

Onder grooming wordt verstaan, hofmakerij, „wij hebben samen een geheimpje“, „jij bent papa“'s eigen meisje“.

Na de grooming volgt de bedreiging: „Ik moet naar de gevangenis als je erover praat“, „Mama wordt erg verdrietig als zij ons geheimpje weet.“ Het kind kan die gedragingen door het lichamelijke of relationele overwicht, de emotionele druk, of door dwang en geweld van de volwassene niet weigeren. Het kind wordt gebruikt om de behoeften van de volwassene of de adolescent te bevredigen.

Getuige van huiselijk geweld

Kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld lijden daar net zo onder alsof ze zelf mishandeld worden. Het getuige zijn van geweld in de thuissituatie maakt hen erg onzeker, geeft voortdurende stress en heeft ernstige effecten ook op de lange termijn. Ook hele jonge kinderen worden in hun ontwikkeling bedreigd door het meemaken van geweld in de thuissituatie.

Er zijn bovendien kinderen die én getuige zijn van gezinsgeweld én zelf mishandeld worden. Binnen een gezin kunnen ouders, partners van de ouders, maar ook broers en zusters, andere familieleden of verzorgers de plegers van geweld zijn.

Vechtscheiding

We spreken van vechtscheiding wanneer een echtscheiding gepaard gaat met veel ruzies, waarbij negatieve gevoelens ten aanzien van de ex- partner uitgesproken worden naar de kinderen en er bewuste acties plaatsvinden met de bedoeling de andere partner schade toe te brengen. Voor kinderen is een echtscheiding op zich al moeilijk. Een vechtscheiding levert voor hen emotionele schade op en bij echtscheidingen na partnergeweld soms gevaarlijke situaties.

Lichamelijke mishandeling

Lichamelijke mishandeling

Er is sprake van lichamelijke kindermishandeling als de dader lichamelijk geweld tegen het kind gebruikt zoals slaan, schudden, schoppen, bijten, knijpen, krabben, het toebrengen van brandwonden, laten vallen etc.

Lichamelijke verwaarlozing

Bij lichamelijke verwaarlozing heeft de ouder geen oog voor het lichamelijk welzijn van het kind en verwaarloost de verzorging van het kind op het gebied van voeding, hygiëne en kleding.

Onder lichamelijke verwaarlozing wordt onder andere verstaan:

- het niet toedienen van noodzakelijke medicatie
- geen enkele aandacht voor de veiligheid van de leefomgeving van het kind
- het kind wordt regelmatig zonder toezicht alleen gelaten
- de verzorging van het kind wordt veronachtzaamd
- het kind krijgt ongezonde voeding en of veel te veel voeding. (obesitas)
- Verwaarlozing kan zo ver gaan dat ouders geen arts bezoeken als de situatie er duidelijk wel om vraagt, geen medicatie geven, geen vaccinatie
- Geen gebruik maken van de JGZ kán een signaal zijn van lichamelijke verwaarlozing.

Psychische mishandeling

Onder psychische mishandeling vallen:

- verbale dreigingen, vernederingen,
- sociale isolatie
- intimidatie en onredelijke eisen

Bij psychische mishandeling leeft het kind in angst en onzekerheid door bijvoorbeeld verbaal geweld: het kind wordt regelmatig uitgescholden, het krijgt herhaaldelijk te horen dat het niet gewenst is of de ouder/verzorger dicht het kind alleen maar stomiteiten toe.

Overigens gaat het niet alleen om negatieve opmerkingen tegen het kind zelf, maar ook om denigrerende uitlatingen tegenover anderen in de aanwezigheid van het kind. Een ouder kan een kind ook psychische schade toebrengen door het bewust te negeren.

Bijzondere vorm van psychische mishandeling: kinderen die getuige zijn van gezinsgeweld

Onder partnergeweld valt naast vrouwenmishandeling ook mannenmishandeling en mishandeling in homoseksuele relaties. Kinderen kunnen niet alleen direct slachtoffer zijn van huiselijk geweld, maar er ook getuige van zijn. Daarnaast kan in gezinnen sprake zijn van geweld tussen broers en zussen en van oudermishandeling, wat wil zeggen dat kinderen gewelddadig zijn ten opzichte van hun ouders of grootouders. Een kind getuige laten zijn van huiselijk geweld is een vorm van kindermishandeling

IV SIGNALEN VAN KINDERMISHANDELING

Lichamelijke signalen 0-12 jaar

- Onverklaarbare blauwe plekken, schaafwonden, kneuzingen, botbreuken
- Krab-, bijt- of brandwonden
- Littekens
- Slechte verzorging wat betreft kleding, hygiëne, voeding
- Onvoldoende geneeskundige/tandheeskundige zorg
- Achter in ontwikkeling (motoriek, spraak, taal, emotioneel, cognitief)
- Psychosomatische klachten: buikpijn, hoofdpijn, misselijk etc.
- Vermoeidheid, lusteloosheid
- Genitale of anale verwondingen
- Jeuk of infectie bij vagina of anus
- Opvallend vermageren of dikker worden
- Recidiverende urineweginfecties of problemen bij het plassen
- Niet zindelijk (vanaf 4 jaar)
- Afwijkende groei- of gewichtscurve
- Kind dat niet goed gedijt
- Kind komt steeds bij andere artsen/ziekenhuizen
- Houterige manier van bewegen (benen, bekken 'op slot')
- Pijn bij lopen en/of zitten
- Overdraagbare aandoening
- Slaapproblemen
- Voeding/eetproblemen

Bij het gebruik van deze informatie is voorzichtigheid geboden. Het opmerken van één of enkele signalen hoeft geen grond te zijn voor een vermoeden van kindermishandeling. Een andere oorzaak is ook mogelijk. Daarbij is de hiernaast gepresenteerde signalenlijst niet volledig. Ook andere signalen kunnen wijzen op kindermishandeling.

Extra voor 12-18 jaar

- Zwangerschap
- Abortus
- Vertraagd intreden puberteit
- Anorexia/boulimia

Sociaal-emotionele en gedragssignalen 0-12 jaar

- Extreem zenuwachtig, gespannen, angstig of boos
- Teruggetrokken gedrag
- In zichzelf gekeerd, depressief
- Passief, meegaand, apathisch, lusteloos
- Kind is bang voor de ouder
- Plotselinge verandering in gedrag
- Veel aandacht vragen op een vreemde manier
- Niet bij de leeftijd passende kennis, gedrag of omgang met seksualiteit
- Vastklampen of veel afstand houden
- Angst of schrikreacties bij onverwacht lichamelijk contact
- Zelfverwondend gedrag
- Overijverig
- Jong of ouwelijk gedrag
- Stelen, brandstichting, vandalisme
- Altijd waakzaam
- (Angst voor) zwangerschap
- Lichaam stijf houden bij optillen
- Angstig bij het verschonen
- Extreem verantwoordelijkheidsgevoel
- Niet spelen met andere kinderen (vanaf 3 jaar)
- Afwijkend spel (ongebruikelijke thema's die kunnen wijzen op kindermishandeling)
- Snel straf verwachten
- Gebruik van alcohol of drugs
- Agressieve reacties naar andere kinderen
- Geen interesse in speelgoed/spel

Bij het gebruik van deze informatie is voorzichtigheid geboden.

Het opmerken van één of enkele signalen hoeft geen grond te zijn voor een vermoeden van kindermishandeling. Een andere oorzaak is ook mogelijk. Daarbij is de hiernaast gepresenteerde signalenlijst niet volledig. Ook andere signalen kunnen wijzen op kindermishandeling.

Extra voor 12-18 jaar

- Suïcidaal gedrag
- Anorexia
- Boulimia
- Weglopen van huis
- Crimineel gedrag
- Verslaafd aan alcohol of drugs
- Promiscuïteit/prostitutie
- Relationeel geweld

Extra signalen bij meisjes met betrekking tot loverboys

- Vermoeid en vermagerd
- Stemningswisselingen
- Seksueel wervend gekleed
- Automutilatie
- Ineens veel geld en dure spullen
- Verschillend gedrag vertonen in verschillende situaties
- Steeds minder binding met thuis; veel op straat
- Veel problemen thuis
- Andere meisjes werven voor prostitutie of escortservice
- Tatoeages (met een mannennaam)
- Drugsgebruik
- Schoolverzuim/spijbelen
- Sporen van lichamelijk geweld

Typische kinderopvangsignalen

- Regelmatig te laat opgehaald/ gebracht
- Geen of weinig belangstelling van de ouders voor (belevissen of ontwikkeling van) het kind
- Afwijkend gedrag van het kind bij het halen en brengen door ouders
- Zich niet willen uitkleden voor het slapen
- Niet verschoond willen worden
- Knijpen, bijten, haren trekken van andere kinderen
- Kind wordt onverzorgd gebracht (bv. hele volle luier, ongewassen, hongerig)
- Kind wordt onverwacht uitgeschreven zonder afscheid

Typische onderwijssignalen

- Leerproblemen
- Taal- of spraakproblemen
- Plotselinge drastische terugval in schoolprestaties
- Faalangst
- Hoge frequentie schoolverzuim
- Altijd heel vroeg op school zijn en na schooltijd op school(plein) blijven
- Regelmatig te laat op school komen
- Geheugen- of concentratieproblemen
- Geen of weinig belangstelling van de ouders voor (de schoolprestaties van) het kind
- Angstig bij het omkleden (bv. gym, zwemmen)
- Afwijkend gedrag wanneer de ouders het kind van school halen
- Kind wordt onverwacht uitgeschreven zonder afscheid
- Onverzorgd naar school
- Zonder ontbijt naar school/ geen lunchpakket
- Ouders nemen schooladviezen niet over
- Te hoge druk op schoolprestatie

Signalen gezin

- Onveilige behuizing
- Onhygiënische leefruimte
- Sociaal geïsoleerd
- Kind gedraagt zich anders als de ouders in de buurt zijn
- Gezin verhuist vaak
- Gezin wisselt vaak van huisarts, specialist of ziekenhuis
- Relatieproblemen van ouders
- Lichamelijk/ geestelijk straffen is gangbaar
- Gezin kampt met diverse problemen
- Regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- Sociaal-economische problemen: werkloosheid, uitkering, migratie
- Veel ziekte in het gezin
- Geweld tussen gezinsleden

Bij het gebruik van deze informatie is voorzichtigheid geboden. Het opmerken van één of enkele signalen hoeft geen grond te zijn voor een vermoeden van kindermishandeling. Een andere oorzaak is ook mogelijk. Daarbij is de hiernaast gepresenteerde signalenlijst niet volledig. Ook andere signalen kunnen wijzen op kindermishandeling.

Signalen van ouder

- Ouder schreeuwt naar een kind of scheldt het kind uit
- Ouder troost kind niet bij huilen
- Ouder reageert niet of nauwelijks op het kind
- Ouder komt afspraken niet na
- Ouder heeft irreële verwachtingen van het kind
- Ouder heeft ervaring met geweld uit eigen verleden
- Ouder staat er alleen voor en heeft weinig steun uit de omgeving
- Ouder weigert benodigde medische/geestelijke hulp voor kind
- Ouder heeft psychiatrische/psychische problematiek
- Ouder gedraagt zichzelf nog als kind
- Ouder heeft cognitieve beperkingen
- Ouder vertoont negatief en dwingend gedrag
- Ouder belast kind met volwassen zorgen of problemen

Signalen zwangere vrouwen

- Alcohol- of drugsgebruik
- Roken
- Afzijdig houden van prenatale zorg
- Geen vaste verblijfplaats
- Onverzorgd
- Geïsoleerd leven
- Geen sociaal netwerk
- Psychische problemen
- Een verwarde indruk
- Onvoorbereid op bevalling en/of komst kind
- Verbergen zwangerschap
- Het kind niet willen

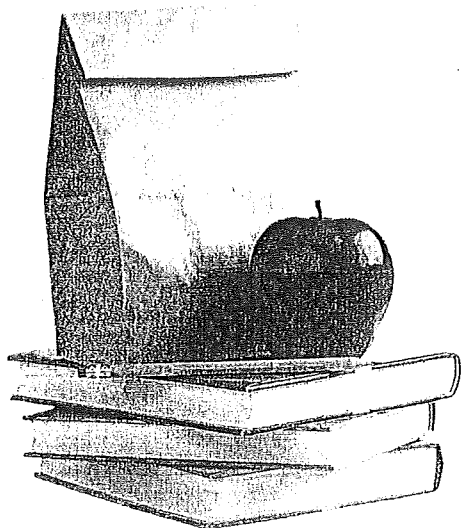
Bij het gebruik van deze informatie is voorzichtigheid geboden.

Het opmerken van één of enkele signalen hoeft geen grond te zijn voor een vermoeden van kindermishandeling. Een andere oorzaak is ook mogelijk. Daarbij is de hiernaast gepresenteerde signalenlijst niet volledig. Ook andere signalen kunnen wijzen op kindermishandeling.

tips voor een goed gesprek met je leerling

Het kan zijn dat je vermoedt dat een kind thuis in de knel zit. Bijvoorbeeld doordat je signalen opvangt waarbij je het gevoel krijgt dat er iets niet klopt. Of omdat een kind zelf vertelt wat het thuis meemaakt. 8 tips hoe je via een goed gesprek meer duidelijkheid kan krijgen.

AUTEUR: EDITH GEURTS

1 WEES OPRECHT

Kinderen zijn er meesters in te voelen of je oprecht bent in wat je zegt of doet. Zeker kinderen die thuis sterk op hun hoede moeten zijn voor hun ouders, hebben er een antenne voor om te voelen of iemand een façade ophoudt. Oprecht zijn betekent dat je je niet anders voordoet dan dat je bent. Het betekent dat je je bewust bent van je gevoelens en die niet ontkent of probeert te verdringen. Als je schrikt van iets dat het kind zegt, is het beter om dat te zeggen dan om dat gevoel koste wat kost weg te houden. Het is wel belangrijk dat je daarna je aandacht weer op het kind richt: het gaat immers niet om jouw gevoelens. Een gesprek met je leerling mag maximaal vijftien minuten duren; je kunt een kind niet overreden tot vertrouwen. Je moet het 'nee' van het kind respecteren. Hoe moeilijk dat soms ook is.

2 SLUIT AAN BIJ HET KIND

Een professionele houding vereist oprechte belangstelling. Je moet een sfeer van veiligheid opbouwen en het vermogen hebben om een goede ontvanger te zijn. Dit betekent dat je het kind ruimte geeft om zijn verhaal te vertellen. Als jij je bescheiden opstelt, voelt het kind dat het mag praten. Houd wel rekening met de verschillende ontwikkelingsfasen van een kind. Met een kleuter kun je beter spelen én praten. Kinderen, welke leeftijd ook, communiceren met hun hele wezen. Sluit

daarom aan bij waar het kind op dat moment mee bezig is: ga mee in zijn spel, tekening of knutselwerk. Ga op dezelfde ooghoogte zitten als het kind en kies een rustig moment uit. Stop het gesprek als de aandacht bij het kind weg is. Vraag belangstellend en betrokken, maar vul het verhaal niet in. Houd het tempo van het kind aan; niet alles hoeft in één gesprek. Raak het kind niet onnodig of onverwacht aan. Dat kan voor mishandelde kinderen heel bedreigend zijn.

3 LUISTER ACTIEF

Vraag je voortdurend af wat het kind eigenlijk wil zeggen. Daarom luister je naar zowel de verbale als de non-verbale boodschappen van een kind. Bovendien luister je 'tussen de regels' door. Op deze manier kan duidelijk worden wat er aan de hand is en krijg je zicht op de emoties die het kind daarbij ervaart. Probeer de gevoelens van het kind in je eigen woorden samen te vatten. Zo krijg je niet alleen meer informatie, maar voelt het kind zich ook serieus genomen. En is het een check of je het kind goed hebt begrepen. Actief luisteren doe je door vragen te stellen als:

- 'je bedoelt dat...?'
- 'je probeert me duidelijk te maken dat...?'
- 'je voelt je... Klopt dat?'

Meer tips vind je op

ONDERWIJSENKINDERMISHANDELING.NL

4 ACCEPTEER WAT HET KIND ZEGT

Accepteer het kind zoals het is en luister zonder te oordelen. Fantasie en werkelijkheid lopen bij kinderen nog door elkaar. Voor hen is het logisch wat ze vertellen, omdat ze zelf weten waar de fantasie begint, en ze denken dat jij dat ook weet. Daarom is het belangrijk geen vraagtekens te zetten bij de geloofwaardigheid van het kind. Het is niet aan jou om te bepalen of het waar is wat het kind zegt. De leerling vertelt jou iets en daar moet je serieus mee omgaan. Met name kleuters kunnen in metaforen praten, terwijl ze het eigenlijk over hun eigen situatie hebben. Ze praten bijvoorbeeld over gemene draken of arme prinsessen. Als je daar met onbegrip op reageert, zullen ze niet snel geneigd zijn meer te vertellen.

5 VAL DE OUDERS NIET AF

Kinderen zijn loyaal naar hun ouders; ook mishandelde kinderen. Bekritiseer daarom de ouders niet. Het kind mag zijn ouders diskwalificeren, jij niet. Als jij dat wel doet, kan het loyaliteitsconflict waar het toch al in zit, versterkt worden en kan het kind geneigd zijn de ouders in bescherming te nemen. Realiseer je dat een kind dat het heeft over zijn 'vieze' of 'boze' papa of mama, niet zegt dat het niet meer thuis wil wonen. De leerling zegt daarmee dat hij bepaald gedrag van zijn vader of moeder naar vindt en hij wil dat het stopt.

6 STEL KORTE, OPEN VRAGEN

Begin met open vragen zoals: Wat is er gebeurd? Wanneer is dat gebeurd? Hoe komt dat? Dat wissel je af met gesloten vragen: Ben je gevallen? Ging je huilen? Vond je dat leuk of niet? Pas op voor teveel vragen achter elkaar: het kind kan het gevoel krijgen dat het verhoord wordt. Stel geen waaromvragen. Een kind weet niet waarom iets is gebeurd is of waarom iemand iets doet. Bovendien kan het schuldgevoelens oproepen. Vraag bovendien niet door als het kind niets wil of kan vertellen. Het zit met angstgevoelens als: ben ik met mijn verhaal veilig bij jou? Vind je me dan nog aardig? Als een kind moeite heeft met praten, kun je de vragen ook in de derde persoon stellen. Bijvoorbeeld: 'Sommige kinderen zeggen...' Je geeft daarmee aan dat het kind niet de enige is en dat je weet waar je het over hebt. Houd er rekening mee dat kinderen niet meteen alles durven te vertellen en je daarom misschien meerdere gesprekken moet voeren om meer duidelijkheid te krijgen over je zorgen.

7 GEEF UITLEG

Volwassenen zijn geneigd te denken dat kinderen de regels van communicatie wel kennen. Dat blijkt vaak niet het geval. Maak daarom meteen aan het begin duidelijk wat je bedoeling is van het gesprek. Vertel hem dat je wil praten over iets wat hij heeft verteld of iets wat jij hebt gezien. Leg uit waarom je dat wil en wat je er vervolgens mee gaat doen. Geef aan dat je

geïnteresseerd bent in zijn mening en dat alle antwoorden goed zijn. Beloof nooit dat het kind en zijn gezin meteen geholpen zullen worden. Vaak duurt het even voordat hulp in gang is gezet en voor een kind is een maand een eeuwigheid. Sluit het gesprek af met een samenvatting van wat jullie hebben besproken en vertel wat je plan is. Bespreek met het kind wat het moet doen als het thuis niet meer goed gaat. Dat hij naar de buurvrouw kan gaan als hij zich onveilig voelt, of de politie kan bellen of naar jou toe kan komen. Laat het kind vooral zelf nadenken over wat hij kan doen en wie hij belt.

8 BELOOF NOOIT GEHEIMHOUDING

Als de leerling vraagt of je het niet doorvertelt aan een ander, moet je duidelijk maken dan je dit niet kunt beloven. Je kunt bijvoorbeeld zeggen: 'Ik heb anderen nodig om jou te kunnen helpen, maar ik beloof je dat ik niets achter jouw rug om doe. Oké?' Daarnaast kan het kind vragen of je het niet aan zijn ouders vertelt. Leg dan uit dat je niet alles zal vertellen, maar dat zij wel moeten weten hoe hij zich voelt. Je kunt zeggen dat je van tevoren goed bedenkt wat de ouders wel en niet moeten weten om de situatie voor het kind beter te maken. Dit overleg je ook eerst met hem voordat je daadwerkelijk stappen onderneemt. Wees je bewust dat het vertrouwen van mishandelde kinderen al geschonden is, dat vererger je door dingen te doen zonder zijn medeweten. Het kind hoeft het niet eens te zijn met de stappen die jij wilt zetten, maar moet het wel weten.

Test jezelf Ben jij al Meldcodeproof?

En? Ben jij al helemaal 'Meldcodeproof'? De Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is ingegaan op 1 juli en geldt voor iedereen die werkt met kinderen en ouders. Doe de Meldcodetest en kijk hoe Meldcodeproof je bent!

HOE WERKT HET?

De test bestaat uit 10 vragen. Per goed beantwoorde vraag krijg je 1 punt. Na het maken van de test tel je de punten en je ziet hoe Meldcodeproof je bent. Of is er nog werk aan de winkel?

De vragen:

1 Als ik vermoed dat er sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld, ben ik verplicht dit te melden.

- ☐ Niet waar
- ☐ Waar

2 De Meldcode bestaat uit een aantal stappen. Zijn dit de stappen?

- Overleggen met een collega, eventueel advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of Steunpunt Huiselijk Geweld.
- Gesprek met de leerling.
- Wegen van het geweld.
- Beslissen: hulp organiseren of melden.

- ☐ Ja, dit zijn alle stappen
- ☐ Nee, dit zijn niet alle stappen

3 Volgens de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling moet ik zorgen dat ik deskundig ben in het signaleren van kindermishandeling en huiselijk geweld. Het is voldoende als ik één keer naar een workshop ga.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

4 Als ik een vermoeden heb van kindermishandeling of huiselijk geweld, moet ik alle stappen van de Meldcode doorlopen. Klopt dat?

- ☐ Ja, dat klopt
- ☐ Nee, dat klopt niet

5 Wat ik signaleer (stap 1) moet ik altijd bespreken met mijn leerling of met de ouders.

- ☐ Ja, dat klopt
- ☐ Nee, dat klopt niet

6 Het Advies- en meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk geweld kan ik niet anoniem bellen. Klopt dat?

- ☐ Ja, dat klopt
- ☐ Nee, dat klopt niet

7 Als ik mijn zorgen over een kind gemeld heb in de Verwijsindex Risicjongeren (VIR), hoef ik niet meer te melden bij het AMK.

- ☐ Ja, dat klopt
- ☐ Nee, dat klopt niet

8 Ik weet wie bij ons op school de aandachtsfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld is.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

9 Handelen volgens de Meldcode betekent dat ik, alles wat ik doe, vastleg in dossiers.

- ☐ Ja, dat klopt
- ☐ Nee, dat klopt niet

10 Als ik alle stappen van de Meldcode doorlopen heb en ik meld toch bij het AMK of SHG, nemen zij mijn zorgen over en draag ik de verantwoordelijkheid voor mijn leerling ook over.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

WAT IS JE DE SCORE?
KIJK OP DE VOLGENDE PAGINA!

Ben jij al Meldcodeproof?

1 Dat is inderdaad niet waar. Als professional ben je niet verplicht vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden. Wel heb je de wettelijke plicht te handelen volgens de Wet Meldcode. Dat betekent dat je zorgvuldig de stappen van de instellingscode van jouw organisatie volgt. Je zult merken dat er veel mogelijkheden zijn om, voordat je eventueel meldt, met je zorgen over een leerling aan de slag te gaan. Misschien is melden zelfs niet nodig. Ken jij de instellingscode van jouw organisatie?

2 Nee dat klopt niet, de meldcode bestaat uit 5 stappen. In het rijtje ontbreekt de eerste stap: het in kaart brengen van signalen. Als je zorgen hebt over kindermishandeling of huiselijk geweld, is het belangrijk daarmee niet rond te blijven lopen 'totdat je het zeker weet'. Je brengt signalen helder en concreet in kaart. Weet jij op welke signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld je kunt letten? En hoe je je waarnemingen vastlegt op een bruikbare manier?

3 Nee: inderdaad, eenmaal een workshop volgen is onvoldoende, zorg dat je deskundigheid op peil blijft. Professionals blijken na scholing meer signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld te herkennen en ondernemen dan vaker actie. Na verloop van tijd wordt dit minder, dus zorg dat je het onderwerp op de agenda houdt. Werkgevers hebben de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat hun medewerkers weten hoe ze kindermishandeling en huiselijk geweld kunnen signaleren en kunnen werken volgens een meldcode.

4 Nee dat klopt niet. Niet iedereen hoeft alle stappen te doorlopen. Sommige professionals hebben enkel de verantwoordelijkheid signalen in kaart te brengen en te bespreken met een collega (stap 1 en 2). Dit geldt bijvoorbeeld voor kinderopvangmedewerkers en doktersassistentes. Andere professionals hebben daarnaast de verantwoordelijkheid een gesprek te voeren over de zorgen met de cliënt (stap 3). Dit geldt bijvoorbeeld voor leerkrachten. Vaak voer je dat gesprek samen met de intern begeleider. Sommige professionals hebben ook nog handelingsverantwoordelijkheid, zoals schoolmaatschappelijk werkers, huisartsen of psychologen. Zij zijn actief bij alle stappen van de meldcode en verlenen hulp of zorgen dat er hulp komt. Welke verantwoordelijkheden heb jij? En weet je ook wat je niet hoeft te doen?

5 Ja, dat klopt. Het is belangrijk dat je, zodra je iets opvalt aan een kind of aan een leerling, je dat zo snel mogelijk bespreekt met het kind en de ouders. Zij kunnen soms een logische verklaring geven. Openheid is belangrijk: dat komt de samenwerking met ouders ten goede. Voel jij je in staat om zorgen over geweld en kindermishandeling te bespreken met kinderen en ouders?

6 Inderdaad, dat klopt niet. Als je belt voor een advies, geef je wel je eigen naam, maar hoeft je de naam van het gezin niet te noemen. Je vraagt immers alleen advies. Wanneer je wilt melden, en dus het AMK of SHG vraagt contact op te nemen met het gezin, noem je wel je naam. Het is voor ouders onprettig niet te weten wie de zorgen over hen heeft gemeld. Als je werkt volgens de meldcode, heb jij je zorgen ook al met het gezin besproken. Er zijn echter uitzonderingen, bijvoorbeeld als je je zorgen maakt over je eigen veiligheid. Dan is anoniem melden mogelijk. Weet jij wat je van het AMK en SHG kunt verwachten? En welke informatie zij van jou nodig hebben om aan de slag te kunnen?

7 Inderdaad, dat klopt niet. De VIR is een landelijk digitaal systeem. Elke gemeente heeft een verwijzingsindex waarin hulpverleners hun zorgen over jongeren tot 23 jaar kunnen registreren. Ze kunnen vervolgens makkelijk contact met elkaar opnemen en bespreken welke hulp of ondersteuning de jongere nodig heeft. De meldingen in de VIR gaan niet altijd over kindermishandeling, als dat wel het geval is kunnen de VIR en de meldcode elkaar ondersteunen. Weet jij of je bij de hulpverleners hoort die in een VIR kunnen registreren en hoe dit in jouw gemeente is geregeld?

Is jouw school al Meldcodeproof?

BEKIJK DE MELDCODECHECKLIST OP
ONDERWIJSENKINDERMISHANDELING.NL

Ben jij al Meldcodeproof?

Tel je punten!

8 Ja: heel goed. Iedere instelling die onder de wet meldcode valt, moet een aandachtsfunctionaris hebben met specifieke deskundigheid op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hij ondersteunt en adviseert je (stap 2) en coördineert het proces van vermoedens tot aan de eventuele hulp en/of melding en evaluatie. Werk je zelfstandig? Dan ben jij de aandachtsfunctionaris. Zorg dat je weet wie in jouw organisatie de aandachtsfunctionaris is en dat je weet wat je van elkaar kunt verwachten.

9 Ja, dat klopt. Je handelt zorgvuldig als je je zorgen vastlegt in het dossier van je leerling en beschrijft wat je ermee doet en wat je er over afsprekt. Dat is belangrijk omdat je op deze manier zorgvuldig handelt. Zo kun je objectief signalen overdragen en deze bespreken met collega's. Ook kun je daardoor later beoordelen hoe het proces verlopen is. Weet jij hoe je signalen objectief vastlegt? En ken jij de afspraken over het delen van informatie met anderen?

10 Dat klopt inderdaad niet. Het AMK en het SHG nemen de verantwoordelijkheid niet volledig over. Het AMK start na een melding een onderzoek en gaat in gesprek met het gezin en zorgt mogelijk dat het gezin hulp krijgt. Het SHG zoekt contact met het gezin om een gesprek aan te gaan. Als professional blijf je betrokken bij het gezin en kun je veel voor de leerling of ouders betekenen. Bovendien is het goed om bij mogelijke signalen opnieuw de stappen van de meldcode te doorlopen. Jij blijft dus ook verantwoordelijk.

9-10 punten
Gefeliciteerd!

Je bent volledig Meldcodeproof. Wist je overigens dat je met het ingaan van de wet de verantwoordelijkheid hebt je deskundigheid in het signaleren van kindermishandeling en huiselijk geweld continu op peil te houden? Dat kan bijvoorbeeld met een gratis abonnement op TKM. Kijk ook eens bij Augéo Academy The Next Page voor webinars over onderwerpen als langetermijnevolgen van kindermishandeling en seksuele ontwikkeling.

6-8 punten

Je bent goed op weg, maar kunt nog bijleren

Je bent er bijna. Kijk voor de final touch bij Augéo Academy The Next Page naar online cursussen, webinars en andere scholingsmogelijkheden. Met een gratis TKM-abonnement blijf je makkelijk op de hoogte van de meest actuele ontwikkeling in de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Minder dan 5 punten

Helaas... je bent nog onvoldoende voorbereid

Maar: niet getreurd! Binnen enkele weken kun je helemaal meldcodeproof zijn. Dat is nodig, want de Wet Meldcode geldt ook voor jou en daarmee heb je de verantwoordelijkheid te weten hoe je kindermishandeling en huiselijk geweld signaleert en hoe je werkt volgens de code. Bij Augéo Academy The Next Page leer je daar alles over. Kijk naar het speciale meldcodescholingsaanbod en blijf op de hoogte met TKM.

Zorg dat je weet wat je verantwoordelijkheden zijn en wat je moet doen. Je kunt je goed voorbereiden met online leerproducten van Augéo Academy The Next Page en het gratis online vakblad TKM. Professionals die goed weten te werken met een meldcode, ondernemen tot drie keer zoveel actie als zij zich zorgen maken over de veiligheid van een kind: zo help jij mee kindermishandeling en huiselijk geweld aan te pakken! Bekijk het Meldcodescholingsaanbod op: www.onderwijsenkindermishandeling.nl, meer online cursussen vind je op www.thenextpage.nl.

SIGNALEN KINDERMISHANDELING EN HUISELIJK GEWELD

Ineke de Bruin
C.B.S. De Klaroen
Maarssen Tienhoven
September 2013

Definitie kindermishandeling

Definitie in het kort:

Kindermishandeling is het doen en laten van ouders, of anderen in soortgelijke positie ten opzichte van een kind, dat een ernstige aantasting of bedreiging vormt voor de veiligheid en het welzijn van het kind (Baartman, 2010)

Nog even in het kort (zie vorige power point, onderwijs inhoudelijke vergadering 12 sept. 2013):

De 5 stappen van de meldcode:

- 1) breng signalen in kaart
- 2) collegiale consultatie, zo nodig raadplegen AMK
- 3) gesprek met ouders: delen van de zorg
- 4) weeg de aard en ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling
- 5a) hulp organiseren en effecten volgen
- 5b) melden bij Amk

Definitie huiselijk geweld:

is geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

<http://vimeo.com/26098875>

Animatiefilmpje (3.52 minuten) over de gevolgen van kindermishandeling en huiselijk geweld

Vormen van kindermishandeling:

Kindermishandeling is onder te verdelen in meerdere vormen. In de praktijk komen in een situatie waarin een of meer kinderen mishandeld worden, vaak verschillende vormen van mishandeling tegelijk voor.

Voorbeelden van kindermishandeling:

- Lichamelijke mishandeling
- Lichamelijke verwaarlozing
- Psychische mishandeling
- Psychische verwaarlozing
- Seksueel misbruik
- Getuige van huiselijk geweld

Vechtscheiding

Zie ook bijlagen bij het protocol

8 tips voor een goed gesprek met een leerling

- 1) wees oprecht
- 2) sluit aan bij het kind
- 3) luister actief
- 4) accepteer wat het kind zegt
- 5) val de ouders niet af
- 6) stel korte, open vragen
- 7) geef uitleg
- 8) beloof nooit geheimhouding
- Is toegevoegd aan ons protocol

Zie voor signalen van kindermishandeling:

signaleringslijst van het AMK Amsterdam

www.amk-amsterdam.nl/apk

(is toegevoegd bij ons protocol Meldcode De Klaren)

Ben je Meldcode proof?

1) Als ik vermoed dat er sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld, ben ik verplicht dit te melden.
Waar of niet waar?

2) Handelen volgens de Meldcode betekent dat ik, alles wat ik doe, vastleg in dossiers.
Ja, dat klopt of nee, dat klopt niet.

Doe de volledige test, zie protocol.

Vormen van huiselijk geweld:

Huiselijk geweld is geweld dat in de privésfeer plaatsvindt door partners, ouders, kinderen, huisvrienden en andere familieleden. Het is daardoor vaak onzichtbaar. De term huiselijk geweld zegt niets over de plaats waar het geweld plaatsvindt.

Steeds vaker wordt de term "geweld in afhankelijkheidsrelaties" gebruikt. Onder deze term vallen "geweld in huiselijke kring", geweld in instellingen/inrichting en geweld door vrijwilligers/mantelzorgers. Bij de huiselijke kring kan men denken aan ouders, broers-zussen, familie of de huisvriend.

Dossiervorming kindermishandeling
Meldcode stap 1
Basisschool de Klaroen

Datum:	
Plaats:	
Situatieomschrijving en aanwezig: (betreffende signalen die je ziet/hoort. Kortom: wanneer, waar, wie?)	
Signalen die duidelijk maken welke zorgen worden gezien, gehoord of geroken: (dit gezien vanuit de leerkracht/klassenassistent/Intern begeleider schoolmaatschappelijk werk/iedereen die met het kind werkt.)	
Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten: (Bijvoorbeeld blauwe plekken, verhalen van kinderen, gedragingen etc.)	
Contacten over deze signalen: (is het besproken met ouders, door wie, wat was de reactie, eventueel overleg met SMW of IB)	
Welke stappen worden nu gezet?	
Vervolgaantekeningen:	

Let op:

- De signalen moeten zo feitelijk mogelijk worden opgeschreven.
- Er moet uitdrukkelijk worden vermeld of het over feiten of over hypothesen of veronderstellingen gaat. Ook moet later worden aangegeven of deze worden bevestigd of juist ontkracht.
- Wanneer informatie van derden afkomstig is, moet de bron altijd worden vermeld.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een medewerker die hierin geschoold is.